

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt

31 årgang

nr. 1

2014

I forbindelse med ASRAs generalforsamling den 5. februar kommer Lissy Sørensen og fortæller om hendes liv og om Hvidsten gruppen. Lissys far var med i gruppen, og blev henrettet sammen med de andre frihedskæmpere fra Hvidsten, en tragisk historie i Danmarks historie

Issn:0906-2939

ASRA NYT

Udgivet af ASRA

Ålykkevej 3. 7400 Herning

mail: asraarkiv03@gmail.com

ASRA har en hjemmeside, kig på:

www.asra.dk

Formand:

Andreas Iversen - tlf. 9737 1989

mail: andreasiversen@dlgtele.dk

Kasserer:

Britt Ulrich - tlf. 3054 0998

mail: brittulrich@gmail.com

Redaktion:

Elly Madsen

Jørn Jensen

Leo Skaaning

Arkivmedarbejdere:

Jørgen Aarestrup-Nielsen

Elly Madsen

Jørn Jensen

Jørgen Markmøller

Blad layout og redaktør

Leo Skaaning

Trykt med hjælp fra 3F. Holstebro

deadline for næste nr.: 26.04.2014

Indhold:

Side 2. Kolofon

Side 3. Formanden har ordet

Side 4. Fra en gammel almanak

Side 7. Johan - fattig men fair

Side 10. Arbejdernes tro talsmand i
Herning Byråd.

Side 13. Registrering af gravsteder

Side 15. ASRA har besøgt Naverhulen
i Herning

Side 17. I dødens fodspor Side 18. Må-
nedens opdagelse

Side 19. Lissy Sørensen på generalfor-
samlingen

**Jeg vil hermed ønske alle medlem-
mer et godt nytår og håber at I
fortsat vil støtte ASRA.**

Vi står overfor

nye og spændende udfordringer i

2014, og for at løfte opgaven er vi

afhængige af medlemskontingen-

tet. Vedlagt denne forsendelse er

et indbetalingskort til fornyelse af

medlemskabet.

Venlig hilsen

Kassereren

Britt Ulrich

Leder:

Så har vi igen sagt farvel til et gammelt år. Jeg vil derfor ønske alle vore medlemmer et godt nytår, samt tak for det gamle år der er gået.

Både for bestyrelse og ikke mindst arkivpersonalet, har det været et travlt år. Vi har fået en hel del materialer der skal arkiveres, så som bøger, protokoller og faner. Der er blevet indleveret ikke mindre en 40 faner, så nu er vi oppe på at opbevare 126 faner i arkivet. Det er skønt med disse faner, da de alle på en eller anden måde fortæller en historie fra en nedlagt forening i en eller anden by/landsby. Det fortæller jo også hel del om vores kultur med en trang til, at gøre alting større. Jeg vil hermed gerne på ASRA's vegne rette en stor tak til alle bidragsyder. En af de ting, som vækker stor glæde er, at vi har modtaget en bog fra Henry Hygum, han har skrevet en bog som hedder "Episoder fra mit liv". Han har valgt at forære bogen til Vinderup Egnshistoriske Arkiv og til Arbejderhistorisk Støttekreds Ringkøbing Amt. Endvidere hvis vi ønsker det, må vi gerne bruge hans historie, så på sigt kan jeg godt forestille mig, at vi vil bruge den i vores blad, og ved andre lejligheder eksempelvis til udstillinger. På ASRA's vegne vil jeg gerne sige tusind tak til Henry, fordi han har skænket ASRA bogen.

Efter at vi har fået vores Edb-udstyr installeret og er kommet på nettet, har vi nu fået et vindue åbnet på ABA's browser. Det har taget sin tid, grundet

travlhed og sygdom hos ABA. Efter at vi har fået det nye registreringssystem, har Jørgen prøveregistreret et par kasser arkivmaterialer, for at se hvordan tingene virker. Ligeledes har han og Leo været i Sønderborg (LAASK), for at se hvordan de gør det, da de også er, på ABA's registreringssystem, og har brugt det i to til tre år, med det formål at undgå fejl. Det var en stor hjælp at være i Sønderborg, så nu er Jørgen gået i gang med at omregistrere vore arkivkasser, så det bliver tilgængelig og lettere at søge på. Dog venter vi stadig på, at Hans Uwe kommer herover og underviser os i, hvordan man registrere bøger, billeder og faner, da det ikke er så lige til.

Vi har ofte efterlyst personer til at hjælpe i arkivet, og især i forbindelse med den store opgave, der ligger foran os med at få alle vores arkivalier omregistreret.

Det ser nu ud til, at det lysner lidt.

Lige før jul fik vi en ny medarbejder i arkivet, Jørgen Markmøller, som skal hjælpe med registreringen.

Derudover har vi et par stykker vi skal have en snak med her i det nye år.

Velkommen til Jørgen Markmøller.

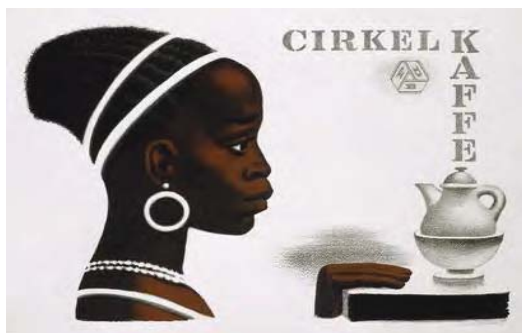
Andreas Iversen
formand

Fra en gammel almanak.

ved *Elly Madsen*

Under min søgen efter stof til en artikel om annoncekonsulent ved Amtsbladet, Søren Knudsen, Holstebro, fandt jeg mellem de mindst 10 arkivkasser én kasse med en samling af gamle almanakker fra forlaget Fremad. Den første er fra 1946 og den sidste langt op i tresserne. Søren Knudsen var bl. a. kredsformand og amtsformand i Socialdemokratiet og meget mere. Der må være en del, der har kendt ham, og dem hører jeg meget gerne fra, da Søren Knudsen som den typiske organisationsmand, satte partiet foran sin person, så det er svært at finde ind til personen.

Men tilbage til Almanakken. Jeg har valgt at omtale den fra 1946. Der er en kalender, en fredningstabel til jægere og en drægtighedstabel. Der er tegninger af gode tegnere som Jensenius, Bistrup og Sikker Hansen.

Annoncerne er historie i sig selv. Det er især Kooperationen, der annoncerer. Her møder man Folkeferie, Fællesbagerierne, Concordia - Det kooperative bogbinderi. Der er også Hovedstadens Brugsforening, Arbejdernes kødforsyning, Arako, Arbejdernes radiokooperation, flere sygekasser og begravelsesforeninger. Og selvfølgelig "Richs der driks" og "Bio Foska havregryn". De to første artikler er politiske og skrevet af Wilh. Buhl og Hans Hedtoft, Socialdemokratiets formand i 1946.

Men mest fylder novellerne af gode forfattere som Moa Martinson, Ole Juul, Hans Brix og Martin A. Hansen, der her får trykt historien "Bogen".

Jeg vil her gengive et enkelt afsnit fra artiklen **Samvittigheden må aldrig blive Neutral.**

på 10 sider med Hans Hedtoft Hansen, der bliver interviewet af Sigvald Kristensen:

Det andet afsnit har følgende overskrift i artiklen:

En streng bristede i Staunings sind.

Er vi ikke på tilstrækkelig stor afstand af det lammende lynnedslag på uvejrsdagen, så vi nu kan tale nøgternt om dets nærmeste virkninger? Jeg tænker på Stauning, hvis politiske skæbne fik et mørkt drag af skyggen fra d. 9. april.

Hedtoft har ikke ventet det spørgsmål, og det ses tydeligt at læse i hans levende, stærke ansigt, hvor smil og skygge hurtigt veksler, at mindet om Stauning gror – som Åkjær sagde - ” i sindets bløde muld”.

Langsomt lader han pibespidsen følge læben fra mundvig til mundvig, og uvilkårligt søger hans blik mod Staunings signerede portræt på skrivebordet i den anden stue. Endelig tager han piben af munden, og blikket rettet ned mod pibehovedets glød, men uden at øjnene ser den, da han tøvende, alvorligt, måske endda bevæget, svarer på spørgsmålet:

□

Den 9.april blev Stauning gammel. Den sidste kampstreng i hans sind gik redningsløst fortabt.

Han talte ikke om det. Midt i sin feterede position og i al den strålende glans omkring ham blev

Stauning jo ved at være en ensom mand, der aldrig fandt fuldstændig udløsning i fortrolighed og den dybe fortrolighed, som f. eks. kendetegner et lykkeligt ægteskab. Han fik at mærke, at der var koldt på Olympens tinde. Selv om han ikke sagde det, var det for os alle, der stod ham nær, tydeligt og umiskendeligt, at han i sit sidste år blev gammel, en desillusioneret mand. Han var træt. D. 22 marts 1941 var han sammen med nogle venner hjemme hos mig for at fejre min kones fødselsdag. Så godt som vi kunne det, søgte vi for Ellas skyld at feste og glædes, men der hvilede alligevel over den anstrengte munterhed en tone af uro og ulyst. Da jeg i aftenens løb bad mine gæster om at skrive et par ord i husets gæstebog, blev Stauning for en gangs skyld lidt åben af sind og røbede tankerne der beherskede ham midt i en festlig time:

*”Tiden er mørk og ond” skrev han
”Men vi stoler på solskin efter
regn og mørke dage”*

22. Marts 1941

TH. Stauning.

□

Stauning ville sikkert inderlig gerne stole på, at der skulle følge et

nyt forår efter den onde vinter, men når jeg tænker på ham, som han sad mellem os den aften, træt og gammel og tynget, tvivler jeg om, at han virkelig havde kræfter mere til at tro, at han selv skulle opleve sejren.

Jeg kunne have undt vor store, gamle ven at opleve dagen i dag, Han skulle have set denne sejrens tid. For det er jo os, der har sejret. Det er vort livssyn, hans livskamp, der sejrede. Var det måske ikke – frem for nogen- socialdemokratiet, der lige siden 1933 utrætteligt ledede kampen mod Nazismen. Uforsonligt kæmpede vi mod denne ”Pest over Europa”, og uophørligt talte vi til vort folks og til hele verdens samvittighed om Nazismens skændselsgerninger og forbrydelser.

Vi satte al kraft ind på at bevare det danske folkelegeme sundt overfor truende smitte, og vi stod længe helt alene i denne kamp, mens andre besnæret talte om ”den bedårende brutalitet” og gjorde ihærdige anstrengelser for at bringe ” den ny tids handlekraft” ind over vore grænsen ved at efterligne ved støvletramp og den udstrakte arm.

Hans Hedtoft

H.C.Hansen

Her skal nævnes, at Hans Hedtoft sammen med H. C. Hansen i 1941 blev smidt ud af det aktive politiske liv efter ordre fra tyskerne og startede en slags underjordisk virksomhed til fortrolige møder i partiforeninger eller aktive grupper. De to blev kaldt ”Hugo og den lille”

Senere kom han med i kredsen af modstandspolitikere som Poul Sørensens, Ole Bjørn Kraft og endnu flere.

Elly Madsen

Johan. – Fattig men fair.

Ved Jørgen Aarestrup-Nielsen

Jeg er lige kommet hjem fra en cykeltur. Vel sagtens små 25 km. Vinden har i lang tid været svag og fra sydøst. Det er sjældent her på egnen hvor træernes hældning tydeligt antyder hvilken vej vinden normalt blæser.

Jeg har cyklet rundt i Husby Klitplantage. Jeg har cyklet på Raketvejen og på Havbjerge og spejdet efter om jeg kunne finde den ydmyge rønne på det magre lod sandjord, hvor den barkede, seje og ludfattige klitbonde, Johan fra æ Havbjerge, som jeg kun kender fra Kaj Munks novelle, havde haft sit paradis.

Lun og munter. - Lys af sind. Det var han, denne Johan.

Han havde sit paradis her mellem klitterne. Selv om rønnerne var lav, sørgede Johan, med sit sindelag og gemyt, for luft og loftshøjde, omkring sig.

Med bøssen på nakken og i harmoni med naturen levede og trivedes denne livskunstner.

Det han manglede på kistebunden,

opvejedes i mangefold af hans glade og lyse sind.

Kiv, strid, selvhævdelse og intriger, lå ham uendeligt fjernt.

Hos denne livskunstner fandt Kaj Munk et fristed. Her kunne han dumpe ind under sine jagtture. Stuen var trang, men fyldt med masser af varme, livsglæde og børn.

Jeg har lige cyklet forbi Husby Kirke.

Her blev Johan begravet engang først i fyrrene, lige før jeg blev født.

Johan ville rotere i sin grav, hvis han kendte til nutidens fladpandede nontolerance og egoisme. Johan ville dø af grin, hvis han kunne opleve nutidens smarte glamourdrengeanstrengelser og investeringer i at holde fri.

Johan gav altid sit bytte, oftest ræven eller urkokken, en fair chance, når han færdedes derude med bøssen. Det skulle gå ordentlig til.

Hvem kunne ikke ønske at skifte et par af nutidens glamourdrengene ud med et par Johanner?

Hvem på nutidssamfundets skyggeside kan ikke, ind imellem, ønske sig i rævens eller urkokkens sted og håbe på lidt fairness.

Nu er Johan borte, formuldet derovre på Husby Kirkegård.

Ræven kommer forbi hver nat, og jeg tror det er fordi Mikkel lige skal hen og sige tak for kampen til en god og fair jagtkammerat.

Urkokken er uddød. Nutidens forkromede glamourlivsstil, var farligere end Johans bøsse.

Da Johan var her og passede sine får og sin ko og sin jagt og sin store familie, var her øde og primitivt.

Nu er klitejendommene revet ned eller bygget om til luksussommerhuse med valmede gavle og de tarvelige bliktage er skiftet ud med velfriserede, realkreditværdige stråtage. Alle steder kan man se grundmurede investeringsobjekter

brede sig som plagiater af noget som aldrig har hørt stedet til Her slapper glamourdrengene af i selskab med deres smartphones, paraboler, Pads og bærbare, til summen køle- fryse- og svaleskabe.

Dengang kunne man nyde at høre

og se de store fugletræk.

Den glæde er stadigvæk til rådighed og helt uafhængig trækprocent og friværdis.

Fra klittoppen ved sømærket i Vedersø Klit har jeg set ned over stranden og nydt lyden og duften af hav.

Jeg bemærkede de efterladte bunkers på strandbredden.

De blev opført på den samme tid som Kaj Munk gik omkring i de samme klitter og fandt ord og inspiration til sin kamp mod kynisme, racisme og fanatisme.

Da jeg cyklede derfra tænkte jeg, lidt småærgerlig på mig selv, over at jeg faktisk blot havde registreret disse bunkers, som noget ”der jo er der”.

Bunkers må aldrig blive ”noget der bare er”. Disse bunkers er fremmedelementer og skamstøtter over

en hæsliq tid og hæsliqe individers magtbegær og hæsliqheder. Deres efterladenskaber må aldrig blive noget vi accepterer som andet end fremmedelementer.

Johan er væk, Kaj Munk er væk., urkokken er væk. Mikkel er her stadig.

Det er lige stort hver aften når solen går ned bag horisonten og forgylder himmel og hav.

Der er så storslået og højt til loftet, her i æ Havbjerge, og hvis Mikkel skulle komme forbi kan vi godt dele mine fedtfattige salmonella-testede spegepølse-madder, bare han lige hilser Johan og siger at vi savner ham.

Jørgen Aarestrup-Nielsen

Toøren

*To nyheder læser jeg i den sidste avis:
at mælken igen fik en toøre lagt til
sin pris.*

*Og dernæst: at nøden i bankerne
faktisk er svar,
for hvad skal de gøre med alle de
penge, de har?*

*En toøre er en metalblok forfærdene stor,
den rejser sig truende foran en
grå lille mor,
et spærrende bjerg foran ismejeriets dør.*

*Men De kan nok skrumpede den
sammen, hr. bankdirektør ?*

Kaj Munk

Arbejdernes tro talsmand i Herning byråd.

Ved Jørn Jensen

Ved et besøg på Vestre Kirkegård i Herning, hvor jeg ville fotografere gravsteder, blev jeg opmærksom på en markant gravsten med teksten:

Kasserer M. Rasmussen
F. i Gl. Ry 25.1.1878
D. i Herning 30.3.1922
Arbejdernes tro talsmand
I Herning Byraad

Rejst af Arbejderpartiet
I Herning

Umiddelbart sagde det mig ikke noget, hvem M. Rasmussen var, men min nysgerrighed var vakt.

Gravstenen er ret markant, og på trods af at Rasmussen døde i 1922 og hans hustru i 1941, er det stadig et velholdt gravsted.

Jeg gik på jagt i ASRA's arkiv, og sammenholdt med et skrift om Vestre Kirkegård som Allan Leth Frandsen skrev for nogle år siden og i en kirkebog, fandt jeg frem til følgende:

Marius Rasmussen blev født i Gl. Ry som søn af landmand Jens Rasmussen og Ane Kristensen.

Gift med
Johanne Kirstine Jacobsen.
Begravet d. 4.4.1922

Marius Rasmussen blev murer, og ved en præsentation af byrådet, i forbindelse med at Herning blev købstad i 1913, står der følgende: "Murer M. Rasmussen, der tillige er medlem af Ligningskommissionen, er en meget dygtig arbejderrepræsentant, valgt på Socialdemokratiets liste. På mange områder er hans evner kommen hans standsfæller til gode; han er således formand for Murernes Fagforening, formand for Aktiebageriet og kasserer for Herning statsanerkendte Sygekasse."

I skriftet om Vestre kirkegård står der:

"Allerede som ung murersvend blev Rasmussen i 1912 valgt ind i Herning Kirkes menighedsråd, og fortsatte til sin død i 1922. I 1913 blev Rasmussen endvidere medlem af Herning Byråd valgt for Socialdemokratiet, og var i flere år formand for Skoleudvalget. Hans indsats på den politiske front betød, at Arbejderpartiet i Herning rejste hans gravsten. Fra 1910 til sin død var

Rasmussen kasserer i Herning Sygekasse – et job som de første år blev varetaget fra et kontor i hans hjem.”

I jubilæumsskriftet ”Socialdemokratiet i Herning 1895-1995” skrevet af ASRA`s tidligere arkivleder Jacob Christensen, står der i forbindelse med foreningens generalforsamlingen i April 1922:

” Formanden, redaktør Bilde, begyndte med en mindetale over kasserer M. Rasmussen, og beklagede det store tab, som partiet havde lidt ved hans død. Arbejderne i Herning vil holde mindet om Rasmussen i ære til sene tider. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.”

Under regnskabsaflæggelsen står der:

”Det vedtoges enstemmigt, at foreningen sammen med Fællesorganisationen vil rejse en mindesten på M. Rasmussens grav.”

Rasmussen blev begravet d. 4. april 1922 og i juni 1922 blev mindestenen afsløret og der står følgende i jubilæumsskriftet:

”På kasserer Rasmussens grav foregik i går ved en højtidelighed ved graven mindstensafsløringen, hvortil var mødt et par hundred mennesker. Redaktør Bilde takkede for de mange, som var kommet til stede, og udtalte derefter:

Der står i en af vore kendte sange:

”Og årene de rulle og skifted om på jord, og vore navne glemmes som sne, der faldt i fjor” og i et andet

lille digt står:

**”På den stille, tause kirkegaard
Grav ved grav i tætte rækker står.
Under hver af dem et liv er gemt,
snart dets gerning er i verden
glemt.”**

Det gælder jo for de allerfleste, at man glemmes, som den sne, der faldt i fjor. Kun familie og pårørende gemmer mindet om de kære afdøde nogle år frem i tiden. Kun den enkelte, der opnår at udrette noget særligt for deres medmennesker bevares fra glemsel og lever gennem minderne hos efterslægten.

Når arbejderpartiet i Herning i enighed sætter dette minde på kasserer Rasmussens grav, er det et udslag af den taknemlighedsfølelse, som vi skylder ham. For det han fik udrettet for os den korte tid, han fik lov til at leve og virke blandt os. Vi ønsker, at stenen skal bringe bud til sene slægter om, at denne mand, som hviler her, gjorde sig fortjent til sine standsfællers taknemlighed.

Redaktør Bilde afslørede derefter stenen, der er en smuk forarbejdet granitsten.”

Som alle de mange smukke ord beskriver, er der ingen tvivl om at Marius Rasmussen har været en særdeles markant og dygtig repræsentant for Socialdemokratiet. Hvis nogle af ASRA Nyt`s læsere har yderligere viden om Rasmussen, vil vi i arkivet gerne modtage disse oplysninger.

Jeg kan tilføje, at jeg ved et besøg på kirkegårdskontoret har fået oplyst, at gravstedet er erklæret bevaringsværdigt og det bliver derfor vedligeholdt af kirkegården. Det er således ikke alene Marius Rasmussen, der var en værdig og bemærkelsesværdig person, det samme kan siges om gravstenen.

Jørn Jensen

Så husk næste gang du går på kirkegården at tage fotografiapararatet med. Alternativet er at du kan tage et billede med din mobiltelefon, som næsten alle i dag har mulighed for at tage et foto. Og send det til:

asraarkiv03@gmail.com

med lidt oplysninger om hvor stenen står, og hvad teksten på stenen fortæller.

Den gamle Almanak

I almanakken fra 1946 har K. K. Steincke samlet nogen sider med små sentenser. f. eks.

Intet er dybest set forargeligere, end når magthavere agerer kristne.

Far! Hvad betyder ”Det tredje rige?” - Oprindelig ”Åndens rige” - senere Hitlers.

Den gamle sagde: I en verden, hvor det stadig er gået ned ad bakke med rivende fart, må man lade de unge komme til – de elsker fart.

Far! Må en minister lyve? Nej absolut ikke! Hvis han vil lyve må han kalde det propaganda.

Skattepolitik og skattefradrag: Hans årsindtægt er så kæmpemæssig, at han hvert andet år ingen indtægt har.

K.K.Steincke

Registrering af gravsteder.

ved Jørn Jensen

Som omtalt andet sted i bladet, har jeg forsøgt at fotografere gravsteder for nogle af de markante repræsentanter for arbejderbevægelsen, der ligger begravet på vore kirkegårde. I dette tilfælde er det Vestre kirkegård i Herning. Jeg har taget udgangspunkt i et skrift, som kirkegården for nogle år siden fik historikeren Allan Leth Frandsen til at lave. Han omtaler heri flere markante personligheder fra Herning, herunder også flere fra arbejderbevægelsen.

Under min tur på kirkegården måtte jeg konstatere, at jeg i flere tilfælde kom for sent. Gravstedet var blevet sløjfet.

Det gav mig ideen til at komme med denne opfordring til ASRA's medlemmer, nemlig at få taget fotos af gravsteder som kan have betydning for arbejderbevægelsens historie. Fotoet skal helst være ledsaget af nogle data/oplysninger om personen. Det må gerne være nye gravsteder, for husk på at i morgen er dagen i dag allerede historie, og "levetiden" på mange gravsteder bliver kortere og kortere.

Send foto og oplysninger til ASRA, gerne som E-mail på: asraarkiv03@gmail.com eller til en af de kontakt-

personer der er nævnt i ASRA Nyt. Vi håber meget på hjælp fra medlemskredsen. Det haster i mange tilfælde, for næste gang du kommer på kirkegården er gravstedet måske slettet.

Lad være med at overveje om personen er interessant for eftertiden, hellere èn for meget end èn for lidt og husk på at "Vi er selv historie".

Jørn Jensen

Eksempel på oplysninger om afdøde:

Laurids Videbæk Lauridsen.

Født 14.3.1915 i Viby J -

død 17.1.1990 i Herning

Uddannet elektriker og arbejdede i

mange år hos el-installationsfirmaet Lund&Erichsen bl.a. i 36 år på Herning Centralsygehus.

Formand for Elektrikerens Fagforening i Herning - formand for Arbejdernes Fællesorganisation i Herning gennem 14 år - gennem en årrække formand for Fællesorganisationernes Samvirke i Ringkøbing amt. - mangeårigt medlem af kontaktudvalget i Arbejdernes Landsbank, Herning - formand for Efterløns- og Pensionistklubben under Arbejdernes Fællesorganisation - formand for Pensionist- og Handicapskolen (som dog aldrig blev etableret).

Jørn Jensen

Hjemfaldsskilt på gravstedet

I de tilfælde, hvor det ikke er muligt at få kontakt til gravstedsejeren eller pårørende, er kirkegården nødt til at sætte hjemfaldsskilt på hvert enkelt gravsted, i håb om, at besøgende med tilknytning til gravstedet reagerer. Hjemfaldsskiltene opsættes i december, da der kommer mange besøgende på denne tid. Spe-

cielt de fire søndage i advent samt i juledagene er store besøgsdage på kirkegårdene.

Bevaringsværdige monumenter eller planter

Som det første i en rydningsproces gennemgår vi alle de gravsteder, der skal ryddes for at vurdere, om der er monumenter, der er bevaringsværdige.

Monumenterne vurderes efter bestemte kriterier som blandt andet: Hvorvidt de er tidstypiske for kirkegården, lokal historik, anerkendte kunstnere, fortjenstfulde mænd og kvinder.

I denne gennemgang vurderer vi også, om de monumenter, der skal fjernes, kan håndteres af kirkegårdens personale, eller om vi skal have en stenhugger til at udføre bortskaffelsen af monumenterne.

Desuden vurderer vi, om der er planter på gravstedet, der skal bevares. Specielt på gamle gravsteder kan der være smukke store træer, der, som tiden er gået, indgår i en naturlig sammenhæng med den øvrige beplantning på kirkegården.

Når disse vurderinger ligger klar, kan selve rydningen begynde.

Kirkegårdenes administration

ASRA på besøg hos Naverne i Naverhulen i Herning

ved Jørgen Iversen

ASRA var i 2013 på besøg i Naverhulen i Herning, hvor Herning Naverklubs formand Flemming Lauge fortalte om det at være naver og gå på valsen.

Hvad er en nav? En betegnelse for den i udlandet rejsende håndværksvend fra Skandinavien.

Ordet kommer af SKANDI-nav.

Skandinavisk håndværker på valsen.

En smed på valsen

”Hulen” er navernes samlings lokale.

En nav er en mand - i vore dage også en kvinde - som har været ude

i verden og se sig om og kan fortælle noget om livet derude, han har døjet både ondt og godt, rejst i et eller flere lande og slået sig igennem på sit håndværk eller har taget tilfældige job uden for hans branche, men selv om det ofte har været drøjt på rejsen, så er en nav altid en glad person - vel nok fordi naven ved hjemkomsten og senere i livet er klar over at forholdene herhjemme på mange områder er bedre, men han er glad for at han har fået den livserfaring, som for ham er herlige minder og som han gerne drøfter i hulen sammen med ligestillede kammerater.

For den, der allerede har været på farten i mindst et år, er der lejlighed til at blive medlem ved blot at henvende sig i en af vore mange afdelinger.

Herning naverklub blev stiftet den 3. december 1964, efter at der havde været annonceret i Herning Folkeblad, hvor man efterlyste håndværkssvende og mestre som havde arbejdet i udlandet, for om muligt at stifte en naverklub i Herning og omegn.

Foreningen blev en realitet og stiftende generalforsamling blev

holdt på Vestre Gæstgivergård den 13 januar 1965, til formand valgtes murer Viggo Kristensen.

Foreningen startede med et underskud på 44 kr., men på et besøg i Århus blev der holdt auktion over en kuglepen der ikke kunne skrives, den indbragte ca. 200 kr. som afdelingen fik med hjem til den slunkne kasse. Naverne startede med møderne på Vestre Gæstgivergård, hvor de lånte Marinestuen, de var dengang 5 - 6 svende til møderne og efter 5 møder blev de bedt om ikke at komme mere, da de ikke købte øl nok, til at bruge lokale.

Det var på den første halv årlige generalforsamling, formanden var ikke mødt, selv om han var på valg, her blev valgt ny formand Hans Brødsgaard.

Herning Naverklub flyttede meget omkring, indtil man fandt et kælderlokale på Ole Rømersvej, lejemålet gik i orden og første hulemøde i de nye lokaler fandt sted den 5. december 1973.

Her bor de i dag, hvor deres hule er et helt museum over naverne og deres historie.

I 1980 nyvalgte til formand faglærer Gordon Hansen, han var formand til sin død i 1984, hvor efter den nuværende formand Flemming Lauge tog over.

Afdelingens medlems tal ligger næsten fast, dvs. ca. 20 medlemmer. I 1999 da CUK havde 100 års jubilæum var der 2 medlemmer der havde været med fra starten, det

var Malermester Henry Pedersen og forhenværende formand Hans Brødsgård, de er udnævnt til æresmedlemmer.

En naver er altid glad

Herning Naverklub har 50 års jubilæum i år - 2014, der bliver afholdt Pinsefest i den anledning, hvor man forventer 100 - 120 gæster fra fredag middag til mandag.

C.U.K. Skandinavisk Central Understøttelses - Kasse

C.U.K. er en sammenslutning af de skandinaviske foreninger i ud- og hjemlandet med det formål at varetage fælles interesser, at virke for oplysning, især for kendskabet til rejselivet.

Jørgen Iversen

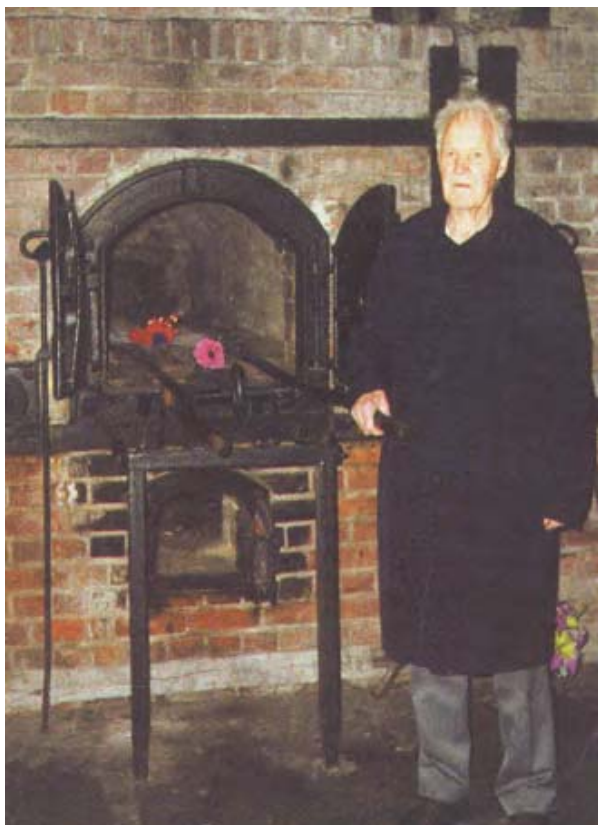

Rejse i dødens fodspor

En beretning fra en overlevende kz-fange

Niels Ole Frederiksen og Poul Henrik Jensen

Alle der beskæftiger sig med Den spanske borgekrig og 2 verdenskrig, vil på et eller andet tidspunkt falde over navnet Villy Fuglsang. Ikke at han var en kendt frontfigur eller gjorde sig bemærket i kampen mod den tyske besættelsesmagt. Den mulighed fik han aldrig. I de år, hvor kampen mod besættelsesmagten tog til, sad Villy Fuglsang bag lås og slå. Med en baggrund som kaptajn under Den spanske Borgerkrig kunne han ellers være blevet en fremragende sabotør.

Villy Fuglsang foran krematoriets ovn.
Den eneste vej ud af Stuthof. . . .

Men ved skæbnens gunst eller ugunst blev det ikke sådan.

Alligevel har Fuglsang indskrevet sig i historien, stilfærdigt med markant. Hans liv var knyttet til store begivenheder, han valgte side og fik konsekvenserne at føle på egen krop, helt bogstaveligt.

I nærheden af Gdansk ligger resterne af en gammel tysk koncentrationslejr - Stuthof, hvor Villy Fuglsang var fra 1943 til 1945 som "dødsfange". I 2000 fik forfatterne til bogen og Villy Fuglsang ideen om at foretage en rejse til Stuthof.

De fulgte Villy rundt i lejren, og kørte "dødsruten" igennem i bil, Det blev en reportage tilbage i historien. En rejse i dødens fodspor.

Bogen der kom ud af det, blev en gribende beretning, ikke mindst fordi man vidste, at var man først kommet i Stuthof, ville man aldrig komme ud levende, dødsparaden havde kun et formål, at udrydde fangerne.

Villy Fuglsang kunne da også finde sit eget fangenummer i et stort mindesmonument, som var lavet over de døde fanger, men han klarede sig gennem det uhyggelige ophold i lejren.

Bogen er udgivet på forlaget EMIL og er meget spændende læsning.

Leo Skaaning

”Månedens opdagelse”

Ja, vi ved godt vi har bragt denne lille artikel før, men desværre var der sneget sig en fatal fejl ind i artiklen sidste gang. Nemlig adressen på vores kasserer, som skal modtage jeres email adresser.

Den adresse i skal sende mailadressen til, hvis i vil med på at modtage ”månedens opdagelse” er.

Brittulrich@gmail.com

Vi arbejder med at gennemgå alle vore arkivæsker, med henblik på at få dem elektronisk registreret.

Ved denne gennemgang støder vi igen og igen på spændende ting, som vi godt vil dele med vores medlemmer. Det kan være historier af særlig sjov karakter, det kan være et billede, eller bare noget der fortjener særlig interesse.

Hvis du ønsker denne ”guld fra gemmerne” service, er den gratis, vi skal bare have din mailadresse.

Mailadressen vil ikke blive misbrugt eller givet videre til andre.

Som eksempel på hvad vi har fundet er billeder fra Staunings Bautasten i Lemvig, da den kom på plads i Lemvig.

Stenen transporteres gennem byen af frivillig arbejdskraft

O.V.Høft på talerstolen ved arbejderstævnet i Holstebro 1929

Bautastenen blev læsset fra toget over på en tipvognskærre, og blev kørt på togskiner, specielt lagt til denne transport, gennem byen, .

O.V.Høft talte ved et stort Arbejderstævne. Vi fik filmen i ASRAs arkiv efter den havde ligget på et loft hos en tidligere formand for SAFORA i amtet.

I forbindelse med ASRAs generalforsamling har vi fået Lissy Sørensen til at fortælle om sit liv, og om Hvidsten gruppen

Mit navn er Lissy Sørensen, men jeg er døbt Andersen, som barn af Møller Henning Andersen og min Mor, Marie.

Jeg er født i 1940, samme år, som Danmark blev invaderet af tyskerne.

Hvidsten mølle 1910

Mine forældre købte Hvidsten Mølle i 1942, og allerede i 1943 blev min Far medlem af Hvidstengruppen.

Jeg har også to yngre søstre. Jytte, som er født i maj 1943 og Henny, som er født i oktober 1944, efter at vores Far var blevet henrettet i Juni måned, sammen med de andre syv fra Hvidstengruppen.

Mor måtte sælge møllen, og vi flyttede til Spentrup, hvor jeg startede i første klasse, men da jeg var ti

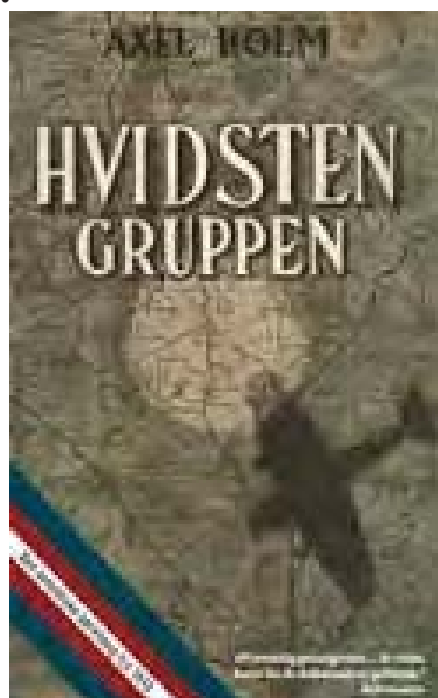
år flyttede vi til Dronningborg ved Randers

Da både jeg og mine to søstre kom til at gå på Randers Realskole.

Jeg blev herefter uddannet lærer i syning og tilskæring, men har tilbragt det meste af min tid bag en disk.

Først ved Importøren i Lyngby, hvor min mand Jens Erik var bestyrer, og senere, hvor vi var selvstændige først i Vinderup og senere i Struer.

Vi har tre sønner og en datter fire svigerbørn, og otte dejlige børnebørn.

Bogen om Hvidsten gruppen

Generalforsamling
i ASRA - Onsdag d. 5. marts 2014
Kl. 19,00
I 3F Ringkøbing Skjern
Trykkerivej 8. 6900 Skjern

1. **Velkomst ved formanden**
2. **Valg af dirigent**
3. **Beretning ved formanden - Andreas Iversen**
4. **Fremlæggelse af det reviderede regnskab v. Britt Ulrich**
5. **Fremlæggelse af budget**
6. **Fastsættelse af kontingent**
7. **Indkomne forslag**
8. **Valg:**
for 1 år
 - a. **valg af kasserer - På valg er Britt Ulrich**
 - b. **Valg af 2 bestyrelsesmedlemmer.**
på valg er: Hans Agerup - Leo Skaaning
 - c. **Valg af 2 bestyrelsessuppleanter**
på valg er: - Jørgen Aarestrup-Nielsen
 - d. **Valg af 2 revisorer:**
på valg er - Billy Grøn, Vildbjerg
Erik Christensen, Herning
 - e. **Valg af revisorsuppleant**
på valg er - Jens Erik Sørensen, Struer
9. **Evt**

Forslag som ønskes behandlet på generalforsamlingen under pkt. 7 skal være formanden i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.

Bestyrelsen